PHÒNG NGỪA VIÊM ĐƯỜNG HÔ HẤP CẤP DO CHỦNG MỚI CỦA VIRUS CORONA

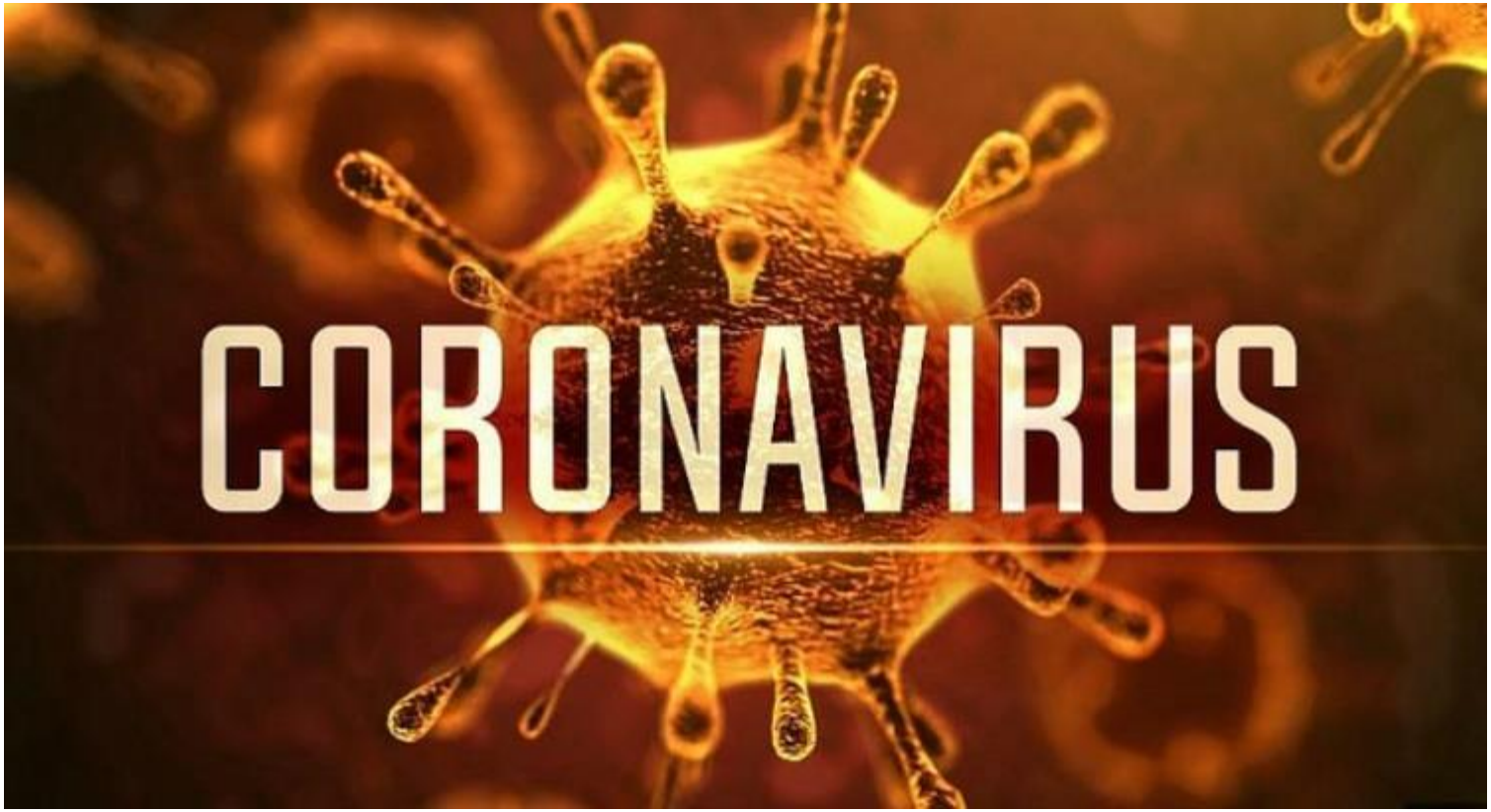

PGS.TS Nguyễn Việt Hùng – Bệnh viện Bạch Mai

Chủng mới của virus Corona 2019 (2019 –nCoV)

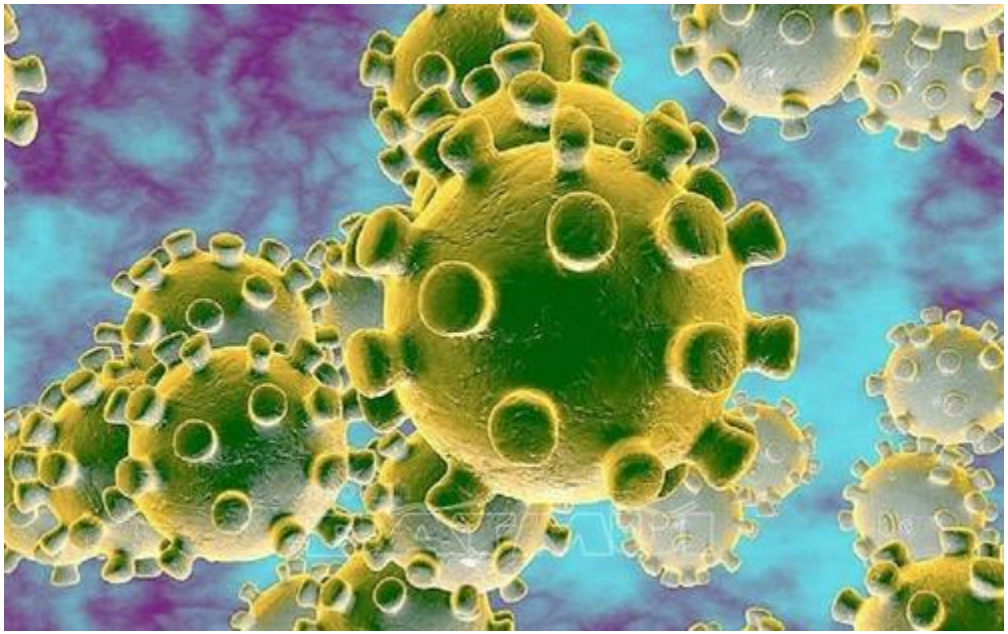

- Là biến chủng mới virus Corona chưa được xác định trước đó.
- Tới nay đã có 6 chủng virus Corona khác được biết tới có khả năng lây nhiễm ở người

DANH SÁCH CÁC QUỐC GIA CÓ BN NHIỄM 2019- nCoV (cập nhật ngày 3/2/19)

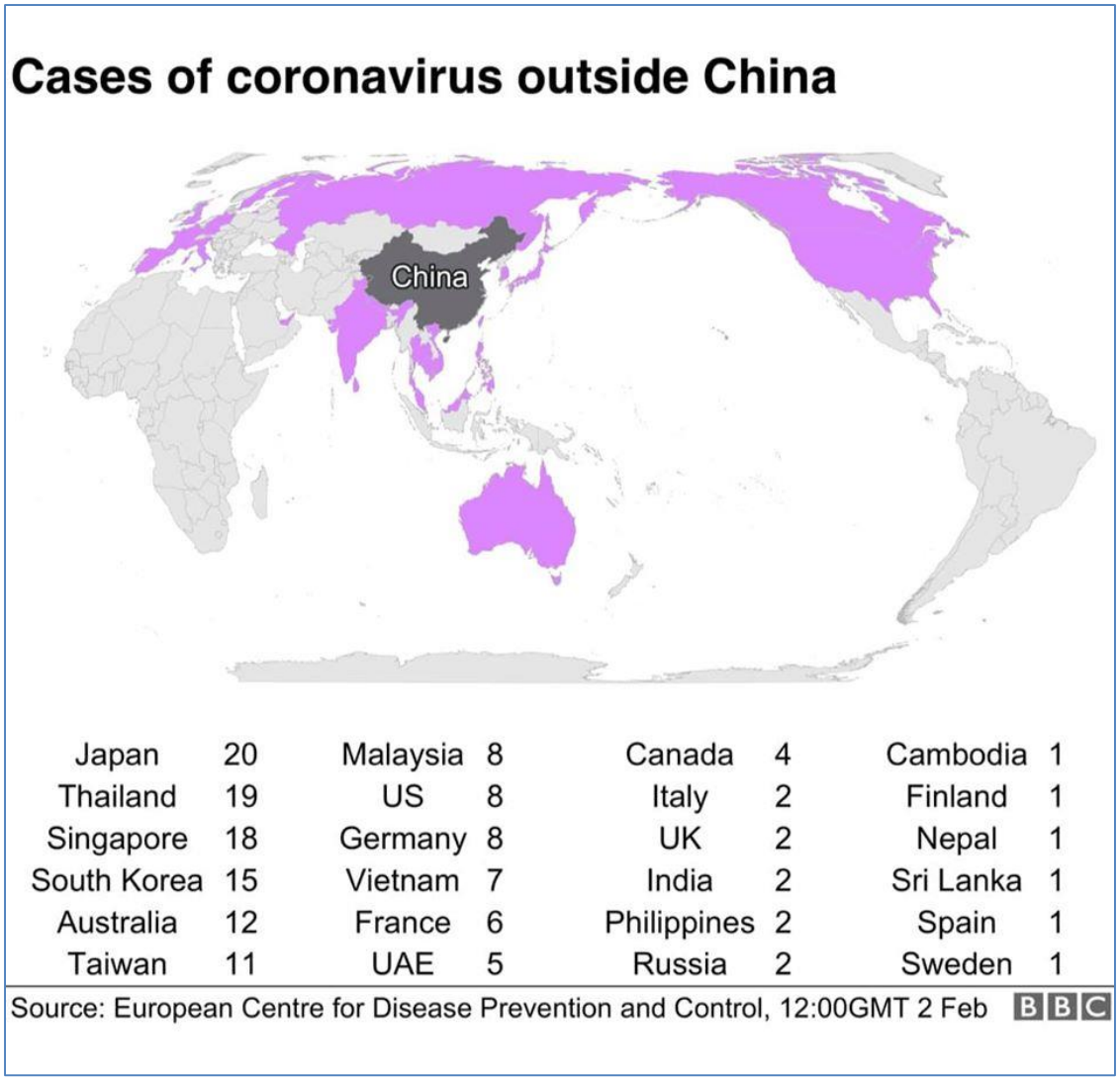

https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/locations-confirmed-cases.html

2019-nCoV tại Trung Quốc

Tất cả các tỉnh/thành đều đã có BN nhiễm nCoV

362 BN tử vong

17.387 Xác định

19,544 Nghi ngờ

Source: China National Health Commission

2019-nCoV tại Việt Nam

BỘ Y TẾ

Đường dây nóng: **19009095; 19003228**

Virus nCoV - Cập nhật mới nhất

VIỆT NAM

Số ca tử vong : **0**

Số trường hợp mắc: **07**

Trong đó có trường hợp dương tính với nCoV. Gồm

* **2 bệnh nhân người Trung Quốc**
* **3 người Việt Nam** nhiễm nCoV, trong đó 2 trường hợp đang được cách ly điều trị tại BV Nhiệt đới TW cơ sở 2, 1 trường hợp được cách ly điều trị tại BVĐK tỉnh Thanh Hóa. **Cả 3 đều trở về từ Vũ Hán**
* **1 người Việt Nam,** bệnh nhân là lễ tân tại khách sạn, có tiếp xúc gần với 02 người Trung Quốc đang điều trị tại Việt Nam. Bệnh nhân được xác định dương tính với nCoV vào ngày 31/01/2020.
* **1 bệnh nhân có quốc tịch Mỹ**, bay từ Mỹ về Việt Nam ngày 14/1, quá cảnh tại sân bay Vũ Hán, Trung Quốc và đến ngày 16/1 hạ. cánh tại sân bay Tân Sơn Nhất. Bệnh nhân nhập viện vào ngày 31/1 và được xác định dương tính với nCoV.

Điều trị khỏi: **01** trường hợp

Số trường hợp nghi ngờ nhiễm virus nCoV (có dấu hiệu sốt, ho, đến từ vùng dịch) **92** trường hợp, trong đó có:

* 65 trường hợp đã xét nghiệm âm tính với nCoV
* 27 trường hợp tiếp tục cách ly, theo dõi chặt chẽ để không lây nhiễm ra cộng đồng

Ngoài ra, có **43** trường hợp sức khỏe bình thường, không có dấu hiệu sốt, ho nhưng vẫn được cách ly theo dõi do có tiếp xúc gần với người nghi ngờ bị nhiễm virus nCoV.

Đường lây truyền 2019-nCoV: qua tiếp xúc

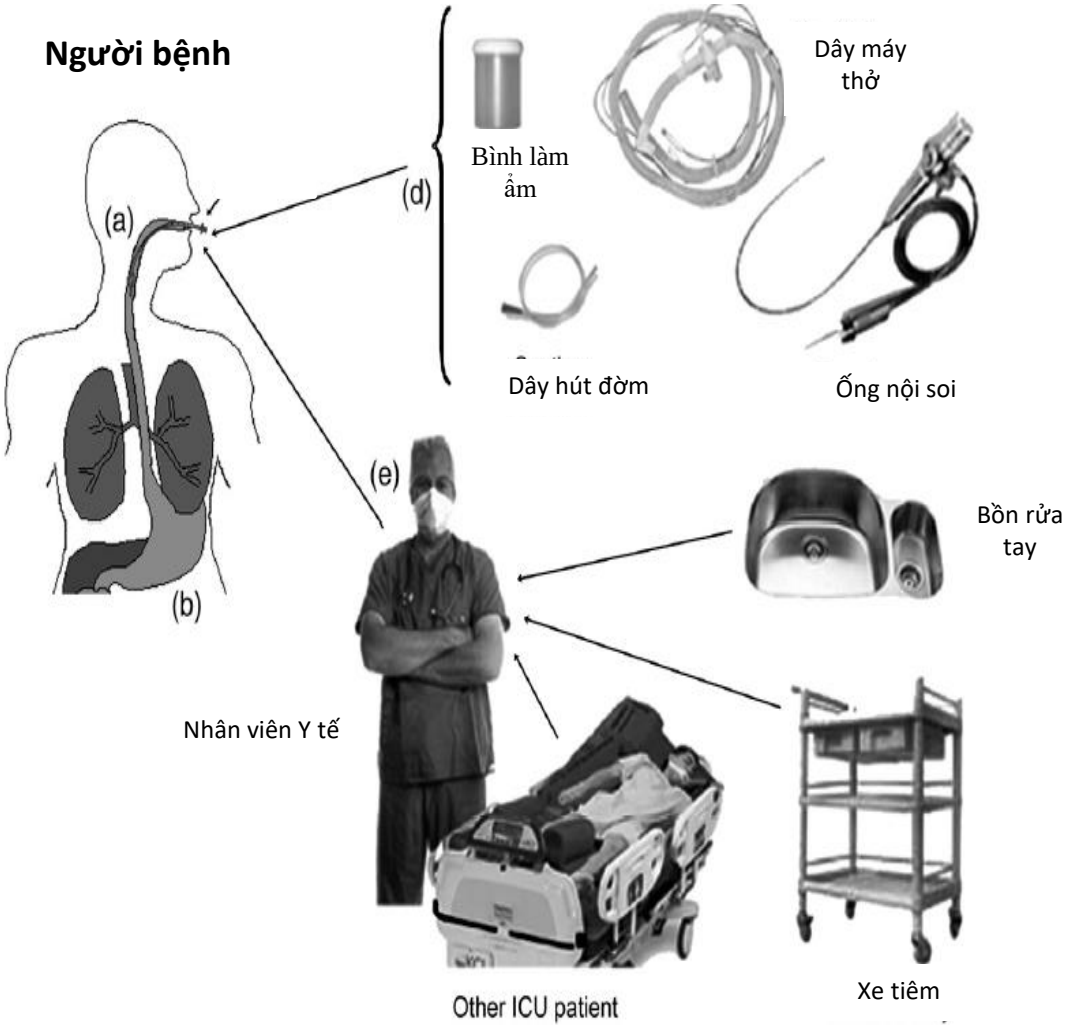

Đường lây truyền 2019-nCoV: qua giọt chất tiết hô hấp

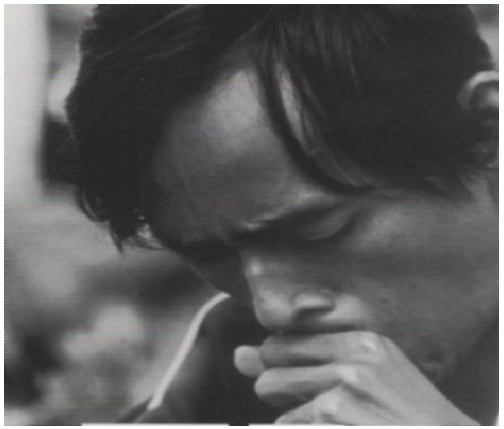

Ho, hắt hơi, nói chuyện, xì mũi

Thủ thuật tạo khí dung

Giọt ≥ 5 micromét

Giọt < 5 micromét

Phát tán phạm vị 2m

Phát tán phạm vị 50m

CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG NGỪA

1. Phát hiện sớm, cách ly kịp thời

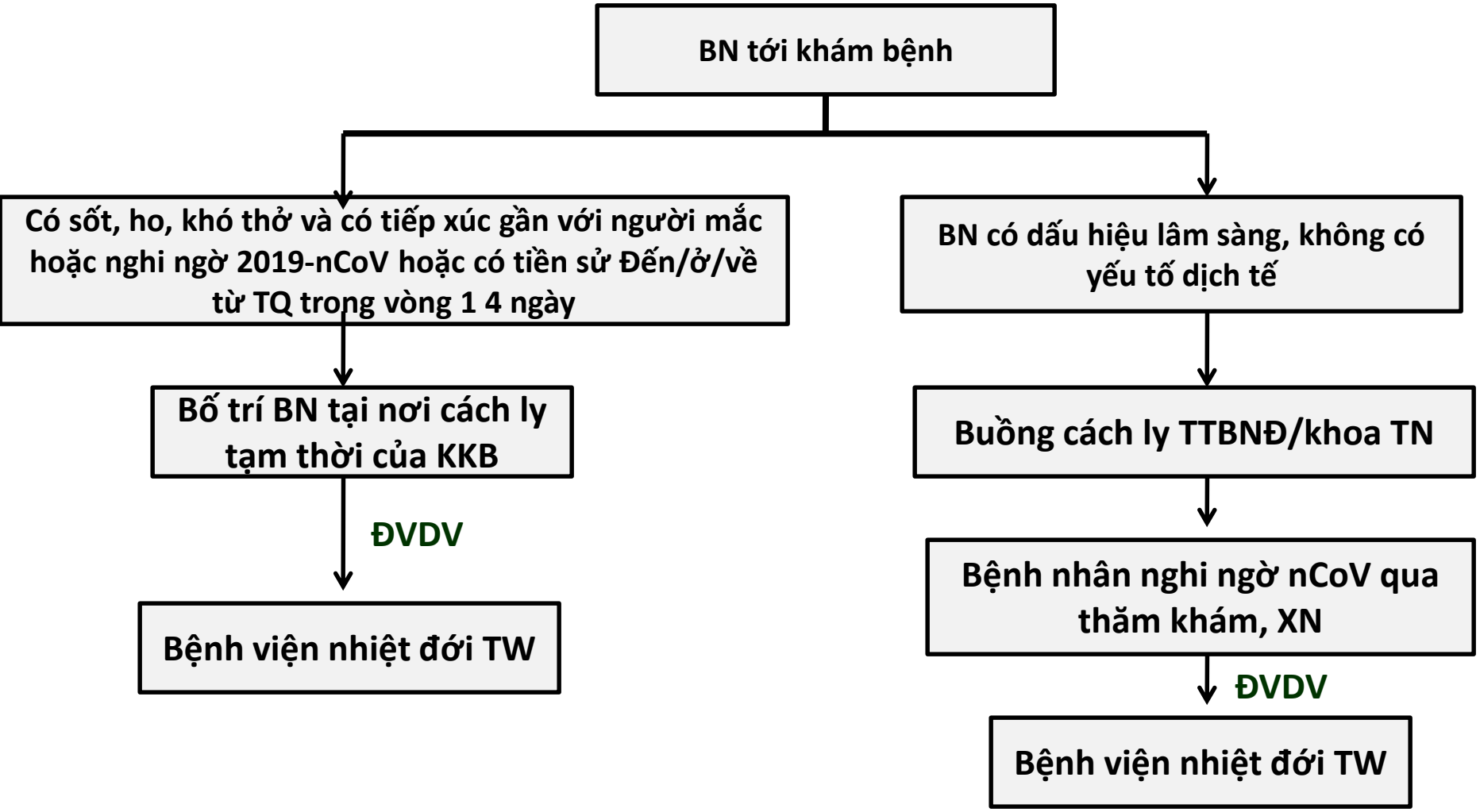

TRIỂN KHAI KHU CÁCH LY

Quạt cản khí trong BCL ra ngoài

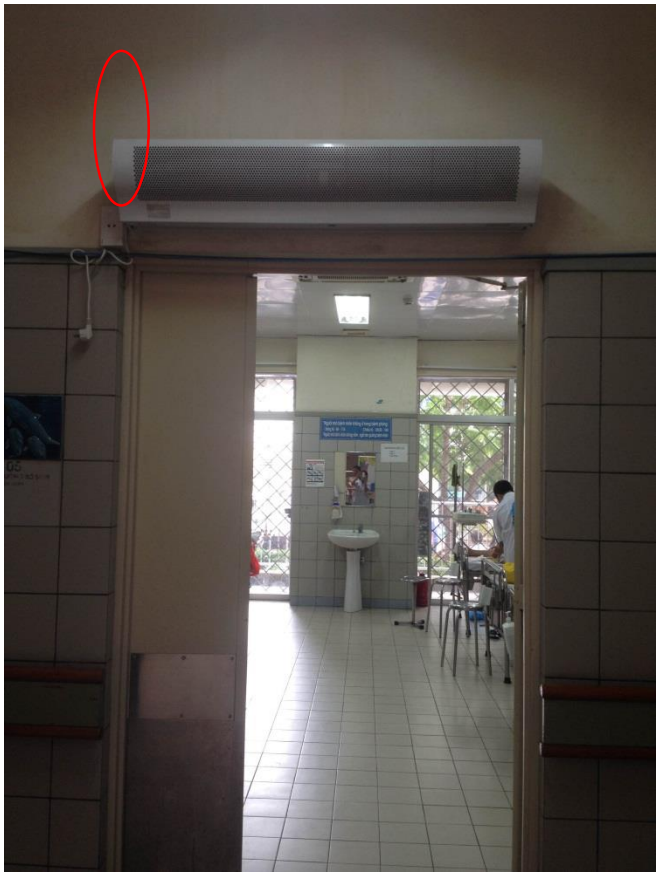

Quạt hút khí sạch từ ngoài môi trường vào BCL

Quạt đẩy khí ô nhiễm trong BCL ra khu ít người

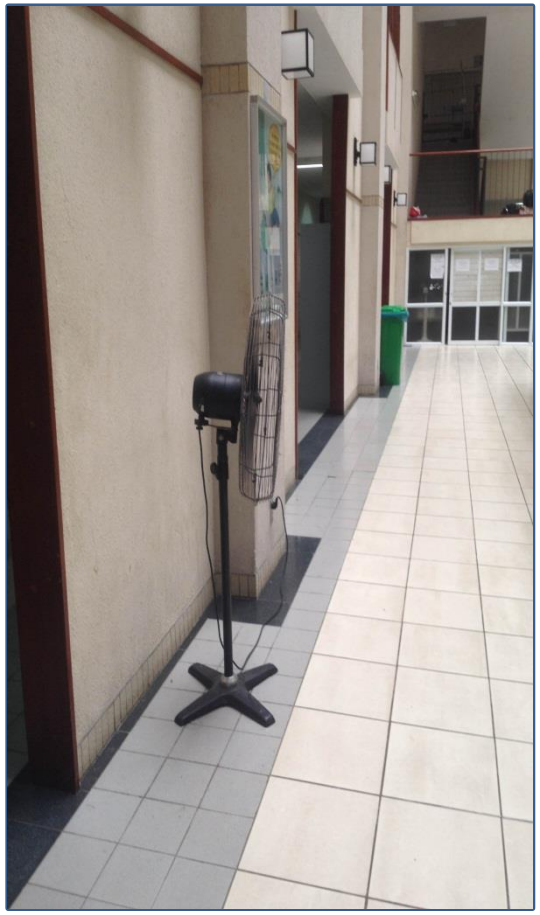

Thời gian cách ly

- Trên 12 tuổi: nhập viện cho tới 14 ngày sau khi hết sốt.
- Dưới 12 tuổi: ngay từ khi nhập viện đến 16 ngày kể từ lúc khởi phát. Nếu NB đông, hướng dẫn cách ly tại nhà, sử dụng các biện pháp KSNK

3. Vệ sinh đường hô hấp và xử trí khi ho trong các cơ sở y tế

- Che miệng mũi bằng khăn giấy và bỏ khăn giấy trong thùng rác
- Dùng khẩu trang đúng
- Rửa tay sau khi tiếp xúc với chất tiết
- Đứng hay ngồi cách xa người khác khoảng 1 mét
- Poster nên treo ở khu vực khám bệnh, cách ly,……

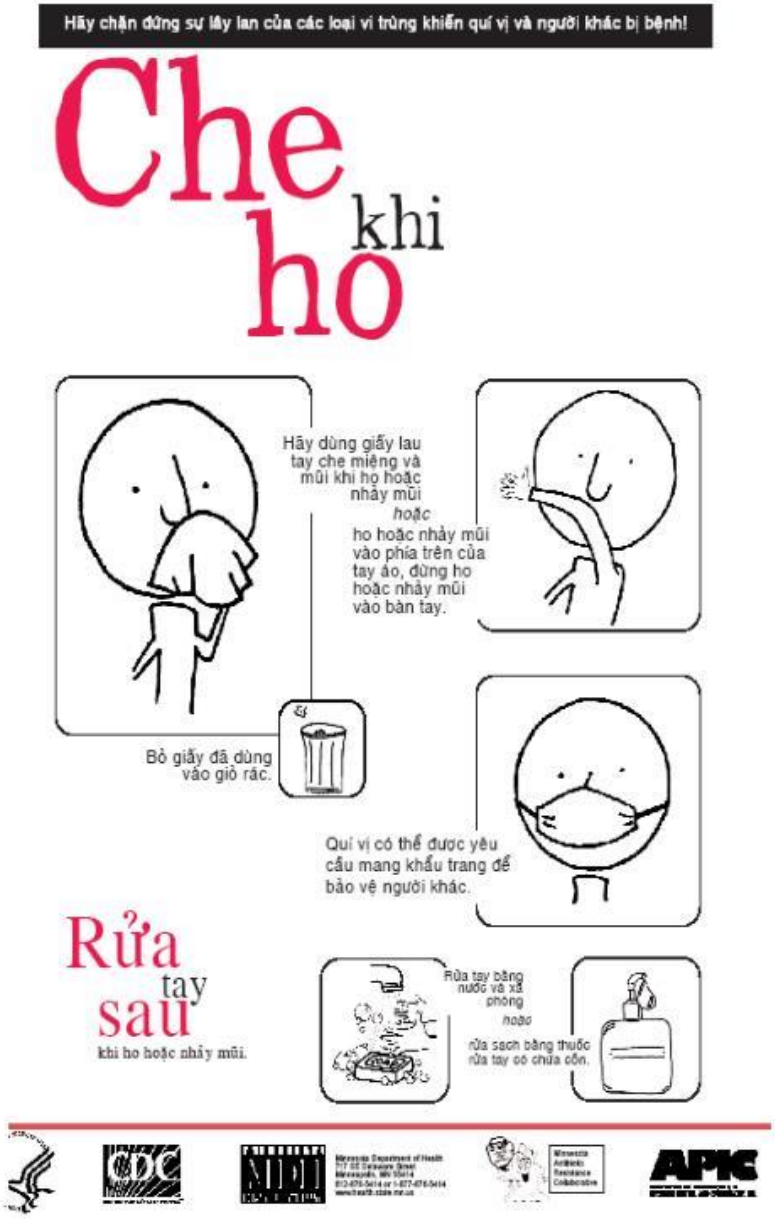

5 THỜI ĐIỂM PHẢI VỆ SINH TAY

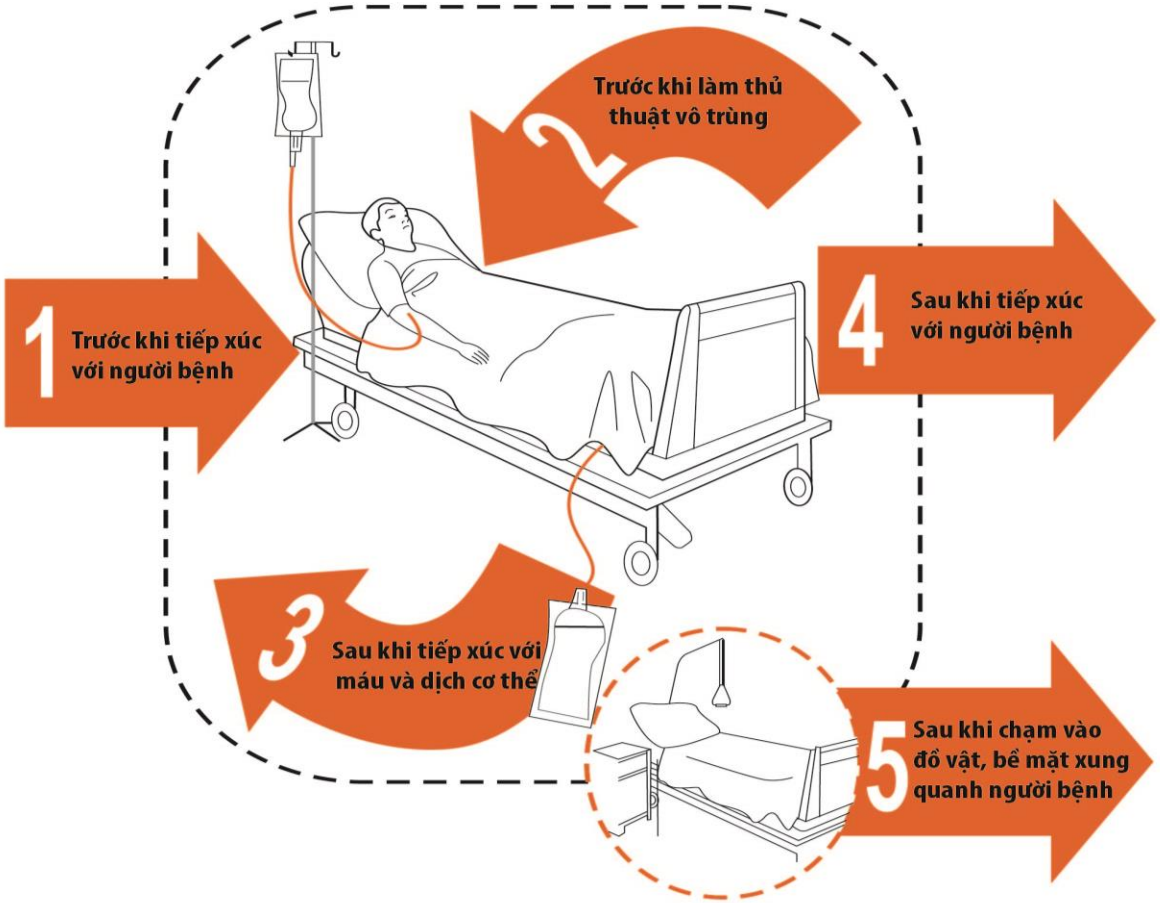

Giảm nguy cơ mắc chủng virus corona mới (nCoV 2019)

Bảo vệ bản thân và người xung quanh bằng cách:

RỬA TAY SẠCH

Bạn có thể bảo vệ bản thân và người xung quanh bằng cách rửa tay thật sạch

- Sau khi ho hay hắt hơi
- Khi chăm sóc người bị bệnh
- Trước, trong và sau khi chế biến thực phẩm
- Trước khi ăn
- Sau khi đi vệ sinh

SỬ DỤNG GĂNG TAY

Chỉ định sử dụng găng vô khuẩn

- Thực hiện phẫu thuật.
- Khi thực hiện các thủ thuật vô khuẩn.
- Chăm sóc đặc biệt (trẻ non tháng, cấp cứu sơ sinh BN SGMD)

Chỉ định sử dụng găng sạch

- Khi làm các công việc có nguy cơ tiếp xúc với máu/dịch cơ thể của người bệnh, nm, da tổn thương.
- Khi tiếp xúc với đồ dùng, vật dụng ô nhiễm.
- Da tay NVYT không nguyên vẹn.

- Làm vệ sinh bề mặt
- Thu gom chất thải
- Thu gom đồ vải
- Xử lý dụng cụ, vật dụng chăm sóc, điều trị BN

SỬ DỤNG GĂNG TAY

- **Kỹ thuật tháo găng**

SỬ DỤNG GĂNG

- Găng tay là phương tiện lây truyền gián tiếp

- Một số thực hành không được sử dụng găng

  - Khám bệnh, lấy mạch, nhiệt độ, HA
  - Tiêm bắp, tiêm dưới da, trong da
  - Cho ăn, thay đồ vải cho BN (Trừ đồ vải dính máu, dịch cơ thể và chất thải)
  - Tim bắp, tiêm trong da, dưới da
  - Viết bệnh án, viết và cầm giấy XN, đánh máy tính, nghe điện thoại, vận chuyển BN
  - Di chuyển giữa các buồng bệnh

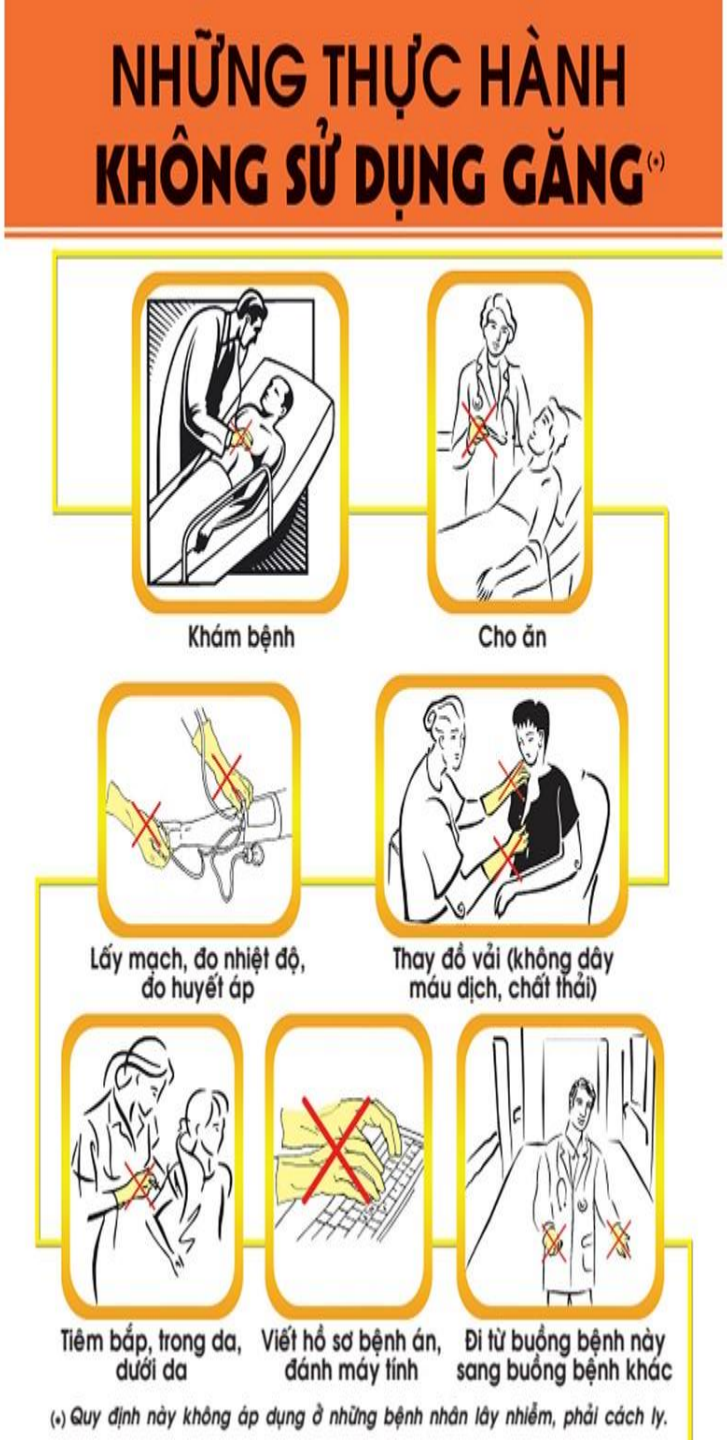

SỬ DỤNG GĂNG TAY

2

Không rửa/chà xát găng bằng cồn

3

VST trước khi đi găng và sau khi tháo găng

1

Không sử dụng 1 đôi găng để thực hiện các thao tác trên nhiều BN

4

Thay găng sau khi tiếp xúc với dịch CT, chất thải chứa nồng độ VK cao (phân, dịch dẫn lưu)

KHẨU TRANG Y TẾ

•Người bệnh khi có triệu chứng đường hô hấp cấp: ho, khó thở
•Người trực tiếp tham gia chăm sóc cho bệnh nhân có triệu chứng đường hô hấp
•Nhân viên y tế trực tiếp tham gia khám, chăm sóc, điều trị bệnh nhân có triệu chứng đường triệu chứng đường hô hấp cấp tính
•Nhân viên vệ sinh, thay đồ vải, xử lý dụng cụ, thu gom chất thải.

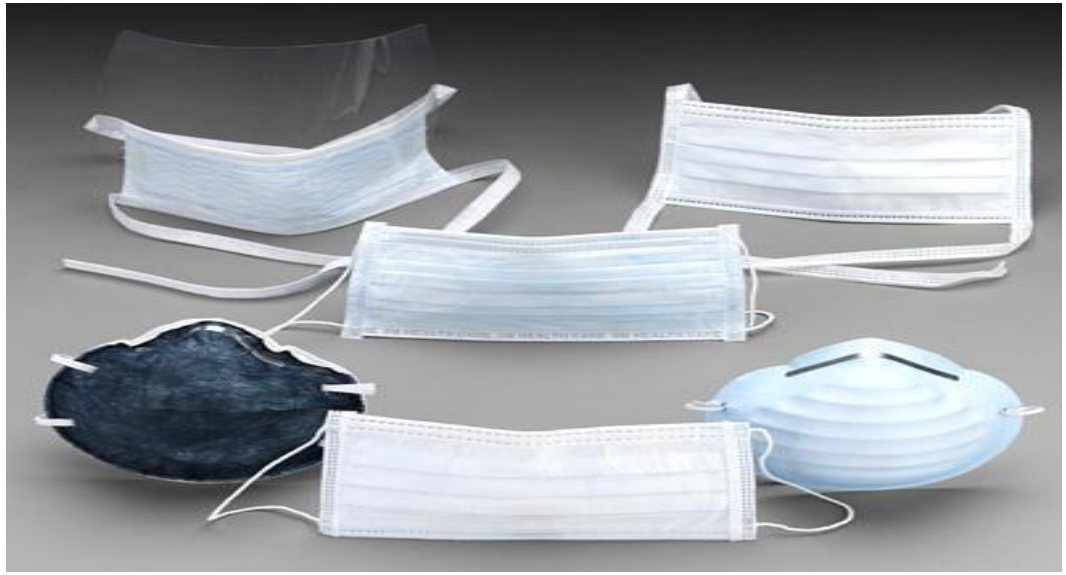

Khẩu trang có hiệu lực lọc cao (N95)

* Khi thực hiện thủ thuật tạo khí dung ở người bệnh viêm đường hô hấp cấp tính

•Khi vào buồng bệnh cách ly bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV

•Khi làm mẫu bệnh phẩm của người bệnh nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV

Yêu cầu về phương tiện phòng hộ

- Nhân viên tại nơi tiếp đón ban đầu của Khoa khám bệnh và các Khoa lâm sàng khác có tiếp đón bệnh nhân: mang khẩu trang giấy
- Nhân viên tại **phòng khám sàng lọc** bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV (KKB; buồng khám BNnhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV của khoa CC, khoa Nhi, TTBNĐ/TN): mang áo choàng giấy, khẩu trang giấy và găng tay.
- Nhân viên vận chuyển bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoVcủa Đơn vị dịch vụ: mang áo choàng giấy, găng khám, khẩu trang giấy.
- Nhân viên khi vào **buồng cách ly bện**h nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV: mang mũ, kính bảo hộ, khẩu trang N95, quần áo phòng chống dịch, bốt, găng khám

Yêu cầu trang phục phòng hộ cho NVYT tại các khu vực có nguy cơ tiếp xúc với bệnh nhân nhiễm nCoV

Nhân viên tại nơi tiếp đón ban đầu của Khoa Khám bệnh và các Khoa lâm sàng khác có tiếp đón bệnh nhân: mang khẩu trang y tế

Yêu cầu trang phục phòng hộ cho NVYT tại các khu vực có nguy cơ tiếp xúc với bệnh nhân nhiễm nCoV

Nhân viên **phòng khám sàng lọc** bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV: mang áo choàng giấy, khẩu trang y tế và găng khám

Yêu cầu trang phục phòng hộ cho NVYT tại các khu vực có nguy cơ tiếp xúc với bệnh nhân nhiễm nCoV

Nhân viên vận chuyển bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV: mang áo choàng giấy, khẩu trang y tế và găng khám.

Yêu cầu trang phục phòng hộ cho NVYT tại các khu vực có nguy cơ tiếp xúc với bệnh nhân nhiễm nCoV

Nhân viên khi vào buồng cách ly bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV: mang mũ, kính bảo hộ, khẩu trang N95, quần áo phòng chống dịch, bốt, găng khám.

KIỂM SOÁT MÔI TRƯỜNG

- Đảo bảm thông gió đầy đủ
- Làm sạch và khử trùng bề mặt môi trường
- Quản lý đồ vải, dụng cụ, chất thải y tế theo quy trình thường quy an toàn.

Nguyên tắc làm sạch

- **Chuẩn bị phương tiện** : khô, sạch khi bắt đầu thực hiện quá trình lau
- **Kỹ thuật làm sạch: l**oại bỏ rác thải, bụi, mảnh vụn, chất bẩn nhìn thấy bằng mắt thường trước khi làm sạch/khử khuẩn. Không thu gom chất thải sắc nhọn bằng tay trần. Giảm thiểu khuyếch tán bụi hoặc chất ô nhiễm khác trong quá trình lau
- Tần xuất làm sạch: bề mặt tiếp xúc thường xuyên phải được làm sạch hàng ngày

Nguyên tắc làm sạch

- **Chuẩn bị phương tiện** : khô, sạch khi bắt đầu thực hiện quá trình lau
- **Kỹ thuật làm sạch: l**oại bỏ rác thải, bụi, mảnh vụn, chất bẩn nhìn thấy bằng mắt thường trước khi làm sạch/khử khuẩn. Không thu gom chất thải sắc nhọn bằng tay trần. Giảm thiểu khuyếch tán bụi hoặc chất ô nhiễm khác trong quá trình lau
- Tần xuất làm sạch: bề mặt tiếp xúc thường xuyên phải được làm sạch hàng ngày

THU GOM ĐỒ VẢI

- Mang đủ phương tiện PHCN: Áo choàng, găng tay.
- Đóng gói ngay tại nơi phát sinh.
- Loại bỏ mọi đồ vật ra khỏi đồ vải như bút bi, kim tiêm v.v.
- Sử dụng kỹ thuật gấp, cuộn để khu vực bẩn vào phần trung tâm của bọc đồ vải. Thu gom trong 2 lớp túi nilon màu vàng với đồ phải phát sinh tại khu cách ly bệnh nhân nhiễm hoặc nghi nhiễm nCoV.
- Rửa tay sau khi tháo găng

VẬN CHUYỂN

Đóng gói đồ vải bẩn

- **Đóng gói bằng chất liệu chống rò gỉ khi vận chuyển.**
- **Túi đóng gói đồ vải được giặt sạch sau mỗi lần sử dụng.**

Vận chuyển đồ vải

- **Bằng xe đẩy tay/xe ô tô.**
- **Xe vận chuyển đồ vải phải được vệ sinh hàng ngày.**
- **Có lịch giao nhận ĐV thích hợp để hạn chế tối đa thời gian lưu giữ ĐV bẩn tại khoa/phòng.**

Chất thải phát sinh từ buồng bệnh nhân nCoV

Ghi bên ngoài: "CT lây nhiễm đặc biệt"

- Không ngâm khử khuẩn trước khi chuyển đến nơi tập trung chất thải của bệnh viện
- Nhân viên thu gom/vận chuyển/xử lý chất thải tuân thủ theo hướng dẫn về phòng ngừa lây nhiễm (mang khẩu trang, găng tay, áo choàng… và rửa tay sau khi kết thúc công việc)

KHỬ NHIỄM

- Cần thực hiện ngay tại nơi phát sinh dụng cụ

KKSB

1. An toàn cho môi trường
2. An toàn cho NVYT trong quá trình xử lý, vận chuyển
3. Tăng cường hiệu quả làm sạch (dịch cơ thể, mô không bị đóng khô trên bề mặt)

NGUYÊN TẮC KHỬ NHIỄM

•Khử nhiễm tại nơi xử lý dụng cụ ô nhiễm

•Nhân viên xử lý dụng cụ mang đầy đủ phương tiện PHCN

▪Hóa chất làm sạch (chất tẩy rửa)phải tương thích với chất liệu dụng cụ và được nơi sản xuất dụng cụ chấp nhận, pha đúng nồng độ theo hướng dẫn NSX

•Lưu giữ hóa chất trong chậu kín, có dãn nhãn ghi tên và ngày pha hóa chất

•Hoá chất khử nhiễm chỉ sử dụng trong ngày và thay ngay khi thấy đục, dây bẩn

•Chậu ngâm hóa chất khử nhiễm được làm sạch, úp cho ráo nước tại nơi quy định vào cuối ngày làm việc

•DC ô nhiễm phải được che phủ bằng khăn/ga ẩm & để trong thùng hoặc hộp kháng thủng, không rò gỉ trước khi vận chuyển tới đơn vị xử lý dụng cụ tập trung

Quy định xử lý thi hài bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV

- Không bố trí BN khác (kể cả BN nhiễm nCoV) trong buồng bệnh đang có thi hài BN nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm nCoV.
- Gọi điện thoại thông báo và viết giấy yêu cầu nhà Đại thể cử nhân viên chuyển tử thi về nhà Đại thể.
- Nghiêm cấm người không có nhiệm vụ và người nhà BN vào buồng bệnh.
- Tuyệt đối không mang bất cứ vật dụng gì ra khỏi buồng bệnh khi buồng bệnh chưa được khử khuẩn
- Trong khi chờ nhân viên đại thể đến lấy xác, nhân viên khoa phòng che phủ tử thi bằng ga trải giường, lau bề mặt toàn bộ khu vực BN nằm bằng dung dịch Clo hoạt tính 1%,

Quy định xử lý thi hài bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV

- Tiến hành cô lập tử thi theo các bước sau:
- ➢ Bọc kín tử thi bằng một lớp vải trải giường, phun khử khuẩn bên ngoài túi bọc, chú ý không để dịch tiết (nếu có) thấm ra ngoài.
- ➢ Bọc tử thi trong 03 lớp túi đựng tử thi. Sử dụng vật liệu chống thấm lót bên trong lớp túi thứ nhất để hạn chế rò rỉ dịch cơ thể ra bên ngoài và kéo kín khóa. Phun khử khuẩn bên ngoài lớp túi thứ bằng dung dịch hóa chất khử trùng có Clo với nồng độ 1% Clo hoạt tính, để khô. Thực hiện tương tự với lớp túi đựng tử thi thứ hai, thứ ba. Túi đựng tử thi phải bằng vật liệu chống thấm, không trong suốt, chắc chắn, không dễ bị bục/thủng, thành túi có độ dày ≥ 150µm; Khóa kéo phải kín và chắc chắn.
- Trường hợp không có túi đựng tử thi, bọc kín tử thi bằng 02 lớp vải cot-ton dày, sau đó bọc kín tử thi bằng 03 lớp ni-lon. Sử dụng vật liệu chống thấm lót bên trong lớp ni-lon thứ nhất để hạn chế rò rỉ dịch cơ thể ra bên ngoài. Phun khử khuẩn bên ngoài lớp ni-lon thứ nhất bằng dung dịch hóa chất khử trùng có Clo với nồng độ 1% Clo hoạt tính, để khô và dán kín. Thực hiện tương tự với lớp thứ hai và thứ 3

Quy định xử lý thi hài bệnh nhân nhiễm/nghi ngờ nhiễm nCoV

- Sau khi đóng kín túi đựng tử thi, sử dụng thẻ hoặc miếng dán có biểu tượng nguy hại sinh học (theo mẫu trong Quy chế quản lý chất thải y tế, ban hành kèm theo TT58/2015-TTLT-BYT-BTNMT ở bên ngoài túi.
- Trải một chiếc vải trải giường sạch lên xe chở tử thi, đặt tử thi lên trên tấm vải sạch, đi tới gần cửa buồng bệnh và tháo bỏ phương tiện PHCN (để đồ tháo bỏ ở phía trong buồng bệnh), khử khuẩn tay và ra ngoài buồng bệnh.
- Nhân viên nhà đại thể mang đủ phương tiện PHCN tiếp nhận thi hài bên ngoài buồng bệnh, vận chuyển tử thi về nhà đại thể. Phun khử khuẩn trước khi chuyển đi.
- Khử khuẩn lại toàn bộ buồng bệnh, hành lang sau khi xử lý.
- Trong suốt thời gian kể từ khi người bệnh tử vong tới khi mang tử thi ra khỏi buồng bệnh, nhân viên y tế tại khoa có BN tử vong cần giám sát nhắc nhở mọi đối tượng vào buồng bệnh phải thực hiện đúng quy định về cách ly phòng ngừa lây nhiễm.

Vận chuyển tử thi từ buồng bệnh về nhà Đại thể

- Nhân viên y tế trong suốt quá trình vận chuyển tử thi phải mang đầy đủ phương tiện PHCN (khẩu trang ngoại khoa, găng tay, áo choàng giấy, mũ, ủng).
- Vận chuyển tử thi theo đường cách ly và phải phun khử khuẩn ngay sau đó; Nếu vận chuyển bằng thang máy thì không cho người khác đi cùng, trong trường hợp người nhà BN yêu cầu đi cùng thì phải mang đầy đủ phương tiện PHCN. Hạn chế vận chuyển tử thi qua nơi đông người
- Ngay sau khi đưa tử thi vào phòng lưu giữ, nhân viên nhà đại thể vận chuyển tử thi phải tiến hành phun khử khuẩn xe vận chuyển tử thi bằng dung dịch Chlorispray (clo 1%) để trong vòng 30 phút, sau đó tháo bỏ phương tiện PHCN theo đúng trình tự, thải bỏ các phương tiện này vào túi nilon màu vàng, rửa sạch tay và vệ sinh cá nhân trước khi thực hiện các nhiệm vụ khác.

Khâm liệm tử thi

- Thực hiện khâm liệm càng sớm càng tốt
- Khâm liệm tử thi phải được thực hiện tại Nhà Tang lễ bệnh viện. Hạn chế tối đa số người tham gia khâm liệ
- Người trực tiếp tham gia khâm liệm phải mang đầy đủ phương tiện PHCN (khẩu trang ngoại khoa, găng tay, áo choàng giấy, mũ, ủng). Khử khuẩn tay bằng dung dịch chứa cồn và rửa sạch tay bằng xà phòng.
- Tuyệt đối không để người nhà BN thăm viếng tử thi trong suốt thời gian lưu giữ cho tới khi khâm liệm xong.
- Quy trình khâm liệm tử thi:

➢ Lót một tấm vải nilon lớn đủ để bao bọc tử thi dưới đáy quan tài. Để một săng dày tẩm hóa chất Clo 5% xuống đáy.

➢ Đặt bao thi hài lên trên lớp vôi bột

➢ Gói kín thi hài bằng tấm vải nilon đã lót phía dưới

➢ Đóng kín quan tài. Kiểm tra và dán kín các ke hở của quan tài (nếu có) bằng băng dính không thấm nước.

➢ Nhân viên Nhà Tang lễ thực hiện phun khử khuẩn toàn bộ bề mặt buồng khâm liệm và bề mặt quan tài bằng dung dịch Chlorispray.

➢ Tháo các phương tiện PHCN (khẩu trang ngoại khoa, găng tay, áo choàng giấy, mũ, ủng) và thải bỏ vào túi nilon màu vàng.

➢ Khử khuẩn tay bằng dung dịch chứa cồn và rửa sạch tay bằng xà phòng.

➢ Tắm vệ sinh thân thể trước khi thực hiện các nhiệm vụ khác.

Thăm viếng tử thi

- Hạn chế người vào viếng. Mọi người vào viếng phải mang khẩu trang ngoại khoa, không đụng chạm vào quan tài và khử khuẩn tay bằng dung dịch cồn sau khi viếng.
- Không vận chuyển thi hài ra ngoại tỉnh. Chuyển thi hài BN bằng xe ô tô chuyên dụng thẳng tới nơi hoả táng. Người nhà BN không được lên xe chuyển thi hài. Nhân viên lái xe chuyển thi hài phải mang đầy đủ phương tiện PHCN.
- Thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm nCoV cần được hoả táng càng sớm càng tốt, không để quá 24 giờ kể từ khi người bệnh tử vong.

Xin cảm ơn!